
Aluehallitus, § 46, 28.02.2023

Aluevaltuusto, § 17, 14.03.2023

§ 17

Luottamustoimen päättyneeksi toteaminen vaalikelpoisuuden menettäneen luottamushenkilön osalta

VAKEDno-2023-756

Aluehallitus, 28.02.2023, § 46

Asian valmistelija: juristi Tiia Tuovinen

Hyvinvointialueen aluevaltuutettu ja terveydenhuollon palvelut -jaoston jäsen Eve Rämö on vahvistanut 22.2.2023 olevansa edelleen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen palveluksessa.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 78 §:n mukaan "*Vaalikelpoinen aluehallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen aluevaltuustoon, ei kuitenkaan:*

- 1. välittömästi aluehallituksen alaisena toimiva hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilö;*
- 2. hyvinvointialueen määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö, joka toimii 1 kohdassa tarkoitettuun tehtävään rinnastuvassa tehtävässä;*
- 3. hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa aluehallituksen käsiteltäviksi tulevien asioiden valmistelusta;*
- 4. henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle aluehallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.*

Henkilöstön edunvalvonnasta asianomaisella hyvinvointialueella huolehtivan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen puheenjohtaja ei ole vaalikelpoinen aluehallitukseen. Vaalikelpoinen ei myöskään ole henkilö, joka yhteisön neuvottelijana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa vastaa sen edunvalvonnasta. Enemmistön aluehallituksen jäsenistä on oltava muita kuin hyvinvointialueen tai hyvinvointialueen määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä. Edellä 1 momentin 4 kohtaa ei sovelleta hyvinvointialueen määräysvallassa olevan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäseneseen."

Edelleen hyvinvointialuelain 35 §:n mukaan aluehallituksen, lautakunnan ja johtokunnan jaostoihin sovelletaan, mitä asianomaisesta toimielimestä säädetään.

Hyvinvointialueen hallinnosta on 2.1.2023 lähetetty ohjeistusviesti aluehallituksen ja sen alaisen jaoston jäsenen ja varajäsenen vaalikelpoisuudesta 1.1.2023 alkaen koskien tilanteita, joissa aluehallituksen tai jaoston jäsen/varajäsen on siirtynyt Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen työntekijäksi/viranhaltijaksi. Ohjeistus on lähetetty aluevaltuustoryhmien puheenjohtajille ja sihteereille sekä aluehallituksen ja sen alaisten jaostojen jäsenille ja varajäsenille. Ohjeistuksessa todetaan seuraavaa:

"Hyvinvointialueen sisällä ja kansallisesti on käyty keskustelua siitä, miten hyvinvointialuelain (611/2021) 78 §:n sisältöä tulee tulkita aluehallituksen vaalikelpoisuuden osalta. Säännöksen 1 mom 1 (aiemmin 2, myöh. korjattu kirjoitusvirhe) kohdan mukaan "vaalikelpoinen aluehallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen aluevaltuustoon, ei kuitenkaan välittömästi aluehallituksen alaisena toimiva hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilö". Mitä sovelletaan aluehallituksen jäseneneen, sovelletaan myös varajäseneneen ja aluehallituksen alaiseen jaostoon ja varajäseneneen. Hyvinvointialuelain esityöt (HE 241/2020 vp) eivät täsmennä tarkemmin, milloin hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilö tulkitaan välittömästi aluehallituksen alaisuudessa olevaksi.

Kuntaliitto on antanut asialle tulkintansa 8/2022 ja Valtiovarainministeriö on jakanut hyvinvointialueille 23.11.2022 kirjeen koskien vaalikelpoisuutta hyvinvointialueiden aluehallituksiin. Kyseinen kirje on tämän päätösesityksen oheismateriaalina. Kuntaliiton ohjeistuksessa todetaan, että "välittömästi aluehallituksen alaisena työskentelevä hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilö" tarkoittaa käytännössä sitä, että rajoitus koskee kaikkia organisatorisesti aluehallituksen alaisia viranhaltijoita ja työntekijöitä heidän asemastaan ja tehtävistään riippumatta ja edelleen Valtiovarainministeriön kirjeessä todetaan, että jos aluehallituksessa on jäsenenä henkilö, joka siirtyy 1.1.2023 palvelussuhteeseen, jossa hän on välittömästi aluehallituksen alaisena, hän menettää vaalikelpoisuutensa.

Hyvinvointialuelain 83 §:n mukaan "Jos luottamushenkilö menettää vaalikelpoisuutensa, hänet valinnut toimielin toteaa luottamustoimen päättyneeksi. Valtuutetun osalta päätöksen tekee aluevaltuusto. Päätös pannaan täytäntöön heti."

Edellä mainitusta johtuen on tulkittava, että organisatorisesti aluehallituksen alaisena työskentelevä henkilö ei voi olla samaan aikaan aluehallituksen jäsen tai varajäsen tai aluehallituksen alaisen jaoston jäsen tai varajäsen. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallituksen alaisia jaostoja ovat yksilöasioiden jaosto, perheiden palvelut -jaosto, aikuissosiaalityö ja vammaispalvelut -jaosto, terveydenhuollon palvelut -jaosto, vanhusten palvelut -jaosto ja edunvalvontajaosto."

Edelleen on todettu, että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella organisatorisesti välittömästi aluehallituksen alaisena työskentelevillä henkilöillä tarkoitetaan kaikkia hyvinvointialueelle palvelussuhteessa olevia. Jäljempänä on täsmennetty, että organisatorisesti välittömästi pelastuslautakunnan alaisena työskentelevät henkilöt eivät työskentele välittömästi aluehallituksen alaisina.

Ennen edellä mainittua ohjeistusta hyvinvointialueen hallinto on tuonut esille loppuvuoden 2022 aikana hyvinvointialueiden luottamushenkilöiden tietoon Kuntaliiton tulkinna ja Valtiovarainministeriön kirjeen ja antanut osviittaa siitä, miten hyvinvointialueen tulee tulkita hyvinvointialuelain 78 §:ää viranomaisena. Asiaa on avattu edelleen aluevaltuuston ja aluehallituksen selostustilaisuuksissa sekä aluevaltuuston ylimääräisessä selostustilaisuudessa vielä 10.1.2023. Selostustilaisuuksissa on tuotu esille, että vaikkei hyvinvointialuelain esitöissä suoraan mainita, milloin hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilö tulkitaan välittömästi aluehallituksen alaisuudessa olevaksi, tuodaan esitöissä esille kyseessä olevan 78 §:n (Vaalikelpoisuus aluehallitukseen) osalta (HE 241/2020 vp, s. 585), että: "Vaalikelpoisuussääntely aluehallitukseen vastaisi perusteiltaan kuntalain 73 §:n kunnanhallitusta koskevaa sääntelyä". Kuntalain esitöissä (HE 268/2014 vp, s.192)

todetaan 73 §:n osalta: "Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ei olisi välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö. Nykyisen lain rajoitukset koskevat vain keskushallinnossa kunnanhallituksen alaisena työskenteleviä. Viittaus "keskushallinnon" henkilöstöön esitetään poistettavaksi, koska se on ollut tulkinnanvarainen ja lähtökohtana voidaan pitää, ettei kukaan organisatorisesti kunnanhallituksen alaisena työskentelevä henkilö voi olla samaan aikaan kunnanhallituksen jäsenenä." Edelleen kuntalain 73 §:n kunnanhallitusta koskevaa sääntelyä kommentoivassa oikeuskirjallisuudessa (Harjula, Prättälä 2019, Kuntalaki – Tausta ja tulkinnat s. 504), mainitaan, että: "Välittömästi kunnanhallituksen alaisena kunnan työskentelevä henkilö ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Rajoitus koskee kaikkia organisatorisesti kunnanhallituksen alaisia viranhaltijoita ja työntekijöitä heidän asemastaan ja tehtävistään riippumatta." Kuntaliiton 8/2022 hyvinvointialueiden osalta tulkitsema ja edelleen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallinnon 2.1.2023 kirjeellään ohjeistama on linjassa edellä mainittujen kanssa.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen on noudatettava viranomaisena voimassa olevaa lakia. Voimassa olevan lain nojalla vaalikelvottomaksi tulkittavan luottamushenkilön osallistuminen hyvinvointialueen aluehallituksen tai sen alaisen jaoston kokoukseen aiheuttaisi epävarmuustekijän kyseisten toimielinten päätöksentekoon. Tällöin hyvinvointialueen on syytä saattaa aluehallituksen ja sen alaisten jaostojen kokoonpano voimassa olevan lain mukaiseksi. Osa hyvinvointialueen luottamushenkilöistä on jo toimittanut hyvinvointialueelle eronpyynnön vaalikelpoisuutensa menettämisen perusteella ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluevaltuusto on myöntänyt kyseisille luottamushenkilöille eron luottamustoimestaan sen johdosta, että luottamushenkilö on siirtynyt 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueen työntekijäksi/viranhaltijaksi, jolloin hän menettää vaalikelpoisuutensa aluehallitukseen ja sen alaiseen jaostoon, eikä voi enää hoitaa luottamustointaan kyseisessä toimielimessä.

Voimassa olevan lain noudattamisen lisäksi hyvinvointialueella on perusteltu syy kohdella luottamushenkilöitä tasapuolisesti ja toisaalta olla vaarantamatta päätöksenteon luotettavuutta. Tässä päätösesityksessä esille tuotu lain tulkinta on puolueetonta ja perustellussa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, kun päätösesityksellä pyritään suojaamaan oikeusjärjestyksen perusteella esimerkiksi hyvinvointialueen jäsenen päätöksentekoon kohdistamia oikeutettuja odotuksia.

Vaalikelpoisuutensa 1.1.2023 lukien menettäviä luottamushenkilöitä on pyydetty toimittamaan eroilmoituksensa vaalikelpoisuuden menettämisen johdosta 12.1.2023 mennessä, jotta ne voidaan tuoda aluehallituksen ja edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi. Aluehallituksen alaisen terveydenhuollon palvelut -jaoston jäsen ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle välittömästi aluehallituksen alaisena palvelusuhteessa oleva, eli siten vaalikelpoisuutensa jaoston jäsenyyden osalta menettäväksi tulkittava Eve Rämö ei ole toimittanut hyvinvointialueelle eronpyyntöä.

Aluevaltuusto on kokouksessaan 29.3.2022 § 26 päättänyt:

1. valita terveydenhuollon palvelut -jaostoon 11 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet valtuustokaudelle 2022-2025 seuraavasti:

- Sakari Rokkanen (kok.), varajäsen Altti Kuorikoski (kok.)

-
- Nina Korventaival (sd.), varajäsen Inka Somermäki (sd.)
 - Anniina Pylsy (kok.), varajäsen Sari Paukku-Sani (kok.)
 - Leena Riikonen (ps.), varajäsen Mira Penttilä (ps.)
 - Satu Ek (kok.), varajäsen Pia Vesterbacka (kok.)
 - Inna Kallioinen (kesk.), varajäsen Marja Airaksinen (kesk.)
 - Eve Rämö (vihr.), varajäsen Maarit Kuusisaari-Bergström (vihr.)
 - Tuomas Suihkonen (vas.), varajäsen Markku Kyröläinen (vas.)
 - Oskari Iivarinen (kok.), varajäsen Markku Pulkkinen (kok.)
 - Janne Hartikainen (ps.), varajäsen Miikka Heiskanen (ps.)
 - Risto Tamminen (sd.), varajäsen Mika Oja (sd.)

2. valita jäseniksi valituista jaoston puheenjohtajaksi Sakari Rokkasen (kok.) ja varapuheenjohtajaksi Nina Korventaipaleen (sd.).

Toimielimiä valittaessa on otettava huomioon naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain säännökset. Lain naisten ja miesten tasa-arvosta 4 a §:n mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä, hyvinvointialueen, hyvinvointiyhtymän ja hyvinvointialueiden välisen yhteistoiminnan toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä, lukuun ottamatta aluevaltuustoja ja kunnanvaltuustoja, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Tasa-arvo vaatimus koskee erikseen varsinaisia jäseniä ja varajäseniä. Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta.

Eve Rämö on aluehallituksen alaisen terveydenhuollon palvelut -jaoston jäsenenä siirtynyt 1.1.2023 alkaen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle palvelussuhteeseen, jossa hän on välittömästi aluehallituksen alaisena, eli hän on menettänyt vaalikelpoisuutensa. Hyvinvointialuelain 83 §:n mukaan luottamushenkilön menettäessä vaalikelpoisuutensa, hänet valinnut toimielin, eli tässä tapauksessa aluevaltuusto, toteaa luottamustoimen päättyneeksi. Päätös pannaan täytäntöön heti. Eve Rämön tilalle on myös valittava uusi terveydenhuollon palvelut -jaoston jäsenen toimikauden loppuun.

Ehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto:

1. toteaa hyvinvointialuelain 83 §:n mukaisesti Eve Rämön luottamustoimen päättyneeksi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen terveydenhuollon palvelut -jaostossa ja;
2. valitsee hänen tilalleen uuden terveydenhuollon palvelut -jaoston jäsenen toimikauden loppuun.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti keskustelun jälkeen.

Lisätietoja päätöksestä antaa hyvinvointialuejohtaja Timo Aronkytö, timo.aronkyto@vakehyva.fi.

Aluevaltuusto, 14.03.2023, § 17

Ehdotus

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto:

1. toteaa hyvinvointialuelain 83 §:n mukaisesti Eve Rämön luottamustoimen päättyneeksi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen terveydenhuollon palvelut - jaostossa ja;
2. valitsee hänen tilalleen uuden terveydenhuollon palvelut -jaoston jäsenen toimikauden loppuun.

Kokouskäsittely

Aluevaltuutettu Eve Rämö ilmoitti olevansa esteellinen (laki hyvinvointialueesta § 102) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 18.17. Hänen tilalleen kokoukseen saapui varavaltuutettu Hanna Valtanen. Aluevaltuutettu Anssi Aura saapui takaisin kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 18.20.

Päätöksenteon jälkeen Eve Rämö saapui takaisin kokoukseen ja Hanna Valtanen poistui kokouksesta klo 18.23.

Päätös

Aluevaltuusto päätti yksimielisesti keskustelun jälkeen:

1. todeta hyvinvointialuelain 83 §:n mukaisesti Eve Rämön luottamustoimen päättyneeksi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen terveydenhuollon palvelut - jaostossa ja;
2. valita hänen tilalleen uuden terveydenhuollon palvelut -jaoston jäsenen toimikauden loppuun seuraavasti: Tuire Kaimio

Lisätietoja päätöksestä antaa hyvinvointialuejohtaja Timo Aronkytö, timo.aronkyto@vakehyva.fi.

Päätös on nähtävillä yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla 22.3.2023 alkaen.

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty sähköpostilla 22.3.2023.

Aluevalitusohje

§17

Aluevalitusohje

Valitusoikeus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta.

Aluevalituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita. Hyvinvointialueen jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäville yleiseen tietoverkkoon hyvinvointialueen verkkosivustolla (<https://vakehyva.cloudnc.fi>).

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 270 euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15